

18.12.2020

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asiakohta HE 245/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksen mukaan tartuntatautilakia muutettaisiin siten, että aluehallintovirasto tai STM voisi päätöksellään velvoittaa toimijoita poikkeamaan normaalista palvelujen järjestämistavasta sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakyvyn säilyttämiseksi. Laki on tarkoitettu saadaan voimaan mahdollisimman pian. Osa muutoksista on tarkoitettu olemaan voimassa covid-19-epidemiaan liittyen väliaikaisesti 31.12.2021 saakka.

Esitys sisältää kolmiportaisen mallin, jonka mukaan voidaan edetä epidemian vaikeutuessa niin, että toiminnan rajoitukset olisivat hallittavissa. Jos toimintaa joudutaan rajoittamaan tai viimekädessä sulkemaan, mallista todennäköisesti aiheutuu kustannuksia mm. kulttuuri- ja elinkeinotoiminnalle, henkilöliikenteelle sekä sosiaali- ja terveystoimelle. Ehdotetut viranomaisten toimivaltuudet elinkeinotoiminnan rajoittamiseksi saattaisivat sovellettuina alentaa myös valtion verokertymää. Päätöksistä sosiaali- ja terveydenhuollolle aiheutuvat kustannukset kohdistuisivat palvelujen järjestämisvastuullisille tahoille, joiden olisi korvattava myös yksityiselle palveluntuottajalle 9 a §:n mukaisesta päätöksestä suoraan aiheutuneet ylimääräiset kustannukset ja muut taloudelliset menetykset. Valtio voisi korvata päätöksistä johtuneita kustannuksia järjestämisvastuullisille tahoille. Muiden toimijoiden osalta ei hallituksen esityksessä ole ollut mahdollista arvioida aiheutuvia kustannuksia. Valtiovarainministeriö katsoi antamassaan lausunnossa, että vaikka viranomaistoimet mahdollistaisivat asiakasmäärien rajoittamisen, rajoite ei suoraan ole korvaukseen oikeuttava eikä mahdollisista sulkemiskorvauksista ole perusteltua säätää tartuntatautilaissa.

Sosiaali- ja terveysministeriölle aiheutuvien lisätehtävien vuoksi ministeriöön ehdotettaisiin neljän henkilötyövuoden lisäystä, arviolta 300 000 euroa. Ehdotetut tartuntatautilain säännökset ovat pääosin määräaikaisia, joten lisätehtävät koskevat ainoastaan vuotta 2021. Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle tarvittaisiin uusien vastuiden vuoksi viiden asiantuntijan työpanosta vastaava määräaikainen resurssitarve. Näiden tehtävien yhteenlasketut palkka- sekä sivu- ja yleiskulut olisivat vuositasolla arviolta 450 000 euroa. Esitys toisi Liikenne- ja viestintävirastolle kokonaan uuden tyyppisiä tehtäviä, kuten asemista, terminaaleista ja muista vastaavista tiloista vastaavien tahojen valvontaa sekä matkustajamäärän rajoittamista liikennevälineissä. Liikenne- ja viestintävirasto on arvioinut, että tämä esitys aiheuttaisi tarpeen lisätä vuositasolla toimintamenoihin 650 000 euroa. Säännösluonnoksen mukaisen valvonnan arvioidaan edellyttävän poliisille vähintään 30 henkilötyövuoden resursointia. Rahamääräisesti 30 henkilötyövuotta tarkoittaa noin 2,1 miljoonaa euroa. Resurssin tarpeeseen sisältyy epävarmuutta, sillä tarvittavan resurssin määrä on suoraan riippuvainen kuntien ja aluehallintovirastojen tartuntatautilain 58 §:n nojalla tekemistä yleisötilaisuuksista ja yleisiä tilaisuuksia koskevista päätöksistä.

Edellä mainittuja vaikutuksia viranomaisten tehtäviin ei valitettavasti ole hallituksen esityksen valmisteluajataulusta johtuen ollut mahdollista huomioida vuoden 2021 talousarvioesityksessä. Viranomaisten esityksen mukaisten tehtävien aiheuttamiin määrärahatarpeisiin jouduttaneen palaamaan kevään 2021 lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä. Vuoden 2020 lisätalousarvioissa ja 2021 talousarviossa on kuitenkin jo otettu huomioon määrärahalisäyksiä covid-19- epidemiaan liittyen muun muassa sosiaali- ja terveysministeriölle, Terveyden ja hyvinvoinninlaitokselle, aluehallintovirastoille, poliisille ja kunnille. On kuitenkin tärkeää arvioida lisämäärärahatarpeita edellä mainittujen virastojen lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen esityksestä aiheutuvien kustannusten osalta. Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisten lisätehtävien ja -resurssien osalta on tarve huomioida virastossa 2.12.2020 alkaneet yt-neuvottelut.

budjettineuvos

Kati Jussila